

Znanstveni skup u Fužinama u povodu 100-godišnjice smrti F. Račkoga potvrdio je njegovo veliko značenje u hrvatskoj povijesti, a i šire. Taj svećenik i kanonik, političar i povjesničar, ideolog i suosnivač, prvi i dugogodišnji predsjednik Jugoslavenske (današnje Hrvatske) akademije znanosti i umjetnosti, međutim, sada se pokazao u novome osvjetljenju – njegovo je djelo odlučan i odličan kamen-međaš u novijoj hrvatskoj povijesnici; ono na sjajan način reprezentira hrvatski narod i u svjetskome obzorju. No, skup je dao i još jednu korist – potpisani je kao inicijator riječkoga i fužinarskoga skupa o F. Račkome u završnoj riječi na savjetovanju u Fužinama predložio da se osnuje Povijesno društvo Fužine; po uzoru na sustavno proučavanje života i djela dr. Matka Laginje u rodnoj Klani i Ivana Matetića Ronjgova u rodnim Ronjgima (oba su mjesta u Kastavšćini), dakle, u susjedstvu Fužina, potpisani je predložio da se ustanovi stalni znanstveno-stručni skup pod nazivom "Dani dr. Franje Račkoga". To tim više što je za njega zainteresirano i neposredno, susjedno, slovensko prekogranično područje (udaljeno od Fužina svega četrdesetak kilometara), odakle je – iz mjesta Rake – podrijetlom obitelj Rački. Prijedlog potpisanoga je prihvaćen. Na kraju – sva priopćenja bit će objavljena u dopunjenom ili integralnom obliku u zasebnome zborniku.

Petar Strčić

SKUP O KLASIFICIRANJU I KATALOGIZIRANJU ISLAMSKIH RUKOPISA, ISTANBUL, 1994.

U Istanbulu je od 29. 8. do 29. 9. 1994. održan skup za usavršavanje klasificiranja i katalogiziranja islamskih rukopisa koji je organizirala zaklada Al-Furqan iz Londona u suradnji s knjižnicom Süleymaniye i Istraživačkim centrom za islamsku povijest, umjetnost i kulturu (IRCI-CA) iz Istanbula. Prvi skup te vrste bio je u Kairu, u siječnju 1994, a idući će se održati u Londonu.

Organiziranje složene obuke orijentalista koji rade u arhivama islamskih rukopisa jedna je u nizu djelatnosti ove zaklade, utemeljene 1988; Al-Furqan organizira i znanstvene skupove o kodikologiji te plodnu izdavačku djelatnost. Glavni cilje je sakupljanje podataka o islamskim rukopisima, njihova stručna obrada i publiciranje, kako bi znanje o rukopisnom naslijeđu islamske civilizacije bilo dostupno osobito znanstvenicima i stručnjacima. Najviše pozornosti poklonjeno je zemljama čije su zbirke islamskih rukopisa malo poznate – za neke se samo zna da postoje, no koliko je u njima kodeksa i koliko su vrijedni, zasad je nepoznato. To su, prije svih, zemlje Crne Afrike, Kina, Albanija, te neke azijske države i bivše republike Sovjetskoga Saveza. Razloga takvu stanju je mnogo – uz nemar, nerijetko politički motiviran, za islamsko kulturno naslijeđe, jedan od važnih čimbenika je osjetan manjak obrazovanih stručnjaka.

Istanbulski skup okupio je sudionike iz balkanskih i azijskih zemalja – Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije (Sandžak), Albanije, Bugarske, Turske, Azerbajdžana, Turkmenije, Tadžikistana, Uzbekistana, Kazahstana i Kirgizije. Petotjedna obuka sastojala se od dva dijela. Prva dva tjedna polaznici su slušali predavanja profesora sa sveučilišta u Leidenu, Istanbulu, Rijadu, Tunisu i Kairu. Predavanja su obuhvatila povijest knjige i knjižnica u islamskom svijetu, razvoj i vrste arapskog pisma, vrste papira i način njegove izrade, obilježja uveza i opremanja islamskih rukopisa, odlike dalekoistočnih islamskih rukopisa, umjetnost minijatura i dr. Usto, predavači su podrobno izložili načela katalogiziranja rukopisa, način služenja biobibliografskim izvorima i

drugom priručnom literaturom. Drugi dio skupa obuhvaćao je praktičnu primjenu naučenoga. Polaznici su pod nadzorom i uz pomoć profesora izrađivali kataloške kartice rukopisa iz golemoga fonda knjižnice Süleymaniye (oko 30.000 kodeksa). Tijekom praktičnoga rada naučili su i mnogo novih pojedinosti – značenje bilježaka na marginama, odlike zakladnih žigova, vrste oštećenja papira i njihove uzroke, značenje kratica koje se sreću u islamskim rukopisima, te način unošenja svih tih podataka u katološki opis. Na skupu je promoviran i obrazac za katalogiziranje islamskih rukopisa koji je izradio stručni odbor zaklade. Naime, dosadašnja praksa pokazala je veliku neujednačenost metoda izrade kataloga – neki od dosad objavljenih zbog oskudnosti podataka koje daju o pojedinom rukopisu prije se mogu smatrati popisima, dok drugi iscrpno navode sve relevantne podatke o autoru, djelu, prepisivaču, vanjskim osobinama rukopisa, zakladnim žigovima, bilješkama o vlasništvu (ex libris) i dr. Obrazac Al-Furqana temelji se na iskustvu vrhunskih stručnjaka koji poslu kataloške obrade pristupaju kao ozbiljnom istraživačkom radu čiji je cilj što potpuniji i detaljniji opis rukopisa. Stoga je na skupu istaknuto da katalogiziranje rukopisa traži visoku naobrazbu, poznavanje arapskog, turskog i perzijskog jezika, povijesti islamske civilizacije, a napose povijesti područja na kojem su nastali rukopisi koje treba obraditi.

Istanbulski je skup zakladu Al-Furqan osmislila kao početak dugoročne suradnje koja, uz samostalan rad polaznika, a na temelju uputa dobivenih na tečaju, treba dovesti do objavljivanja kataloga najvažnijih zbirki. Među zbirke kojima Al-Furqan daje prednost ulazi i Orijentalna zbirka Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Utemeljena je 1927. i danas sadržava više od dvije tisuće rukopisa na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Prvih petsto rukopisa za Zbirku je 1927. nabavio turkolog Franz Babinger, tada docent Berlinskoga sveučilišta, kojemu je Akademija povjerila posao prikupljanja arhivalija. Od 1928. nastavlja sakupljati rukopise, dokumente i tiskane knjige voditelj zbirke orijentalist Aleksej Olesnicki. Usto, Olesnicki je inventarizirao veći dio arhivalija i na karticama zabilježio podatke koji su temelj kataloškog opisa. Rad je nastavio Sulejman Bajraktarević, a od 1971. voditelj Zbirke je Muhamed Ždralović koji je nastavio unositi podatke o rukopisima, a dovršio je i katalošku obradu rukopisa na arapskom jeziku. Imajući u vidu da je golem dio posla već obavljen, treba se nadati da će katalog, za početak bar rukopisa na arapskom jeziku, uskoro biti objavljen.

Tatjana Paić-Vukić

POVIJESNI PRILOZI NA "RIJEČKIM FILOLOŠKIM DANIMA" (MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP), Rijeka, 1994.

Fran Kurelac - znameniti hrvatski narodni preporoditelj, prosvjetni i kulturni radnik, jezikoslovac i akademik: književnik i političar, strastveni polemičar, kao što je odavno poznato, snažno je obilježio život Hrvatske u razdoblju od kraja četvrtoga do polovine sedmog desetljeća XIX. stoljeća. Sadržajima niza svojih objavljenih radova znatno je utjecao na suvremena i kasnija zbivanja sve do danas. Doduše, dijelom je na tu popularnost utjecala i njegova osebujna pojava, točnije rečeno - njegova vrlo živa priroda i više nego strastveno pristupanje svakoj aktivnosti.

O Kurelcu se pisalo relativno mnogo - ima tu i znanstvenih i stručnih priloga te niz napisa općega publicističkoga karaktera. A sada je njemu posvećen i cijeli jedan međunarodni simpozij. S obzirom na to da je on tvorac jedne od tri najznamenitije hrvatske filološke škole u XIX.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

POSVEĆEN DVADESETPETOGODIŠNJOJ SURADNJI
HRVATSKIH I GRADIŠĆANSKIH POVJESNIKA

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

TAJNIK REDAKCIJE

Ivica PRLENDER

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu
Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ul. Ivana Lučića 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja iznosi 130 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošićeva 8 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, ožujak 1996.